

PIONIRSKA OBILJEŽJA KONVENCIJE

■ Konvencija predstavlja veliki iskorak kada je u pitanju prevencija seksualnog nasilja nad djecom. Nadograđujući se na postojeće međunarodne i regionalne pravne standarde, Konvencija ih proširuje kako bi se obuhvatila i kriminalizirala sva seksualna kaznena djela izvršena nad djecom, bez obzira da li se ta djela vrše radi zarade ili ne.

■ Zaštita djece je u srcu ove Konvencije. Konvencija se fokusira na poštovanje dječijih prava, osiguranje njihove dobrobiti, odgovaranje na njihove stavove, potrebe i brige i djelovanje u njihovom interesu u svakom trenutku.

■ Lanzarote konvencija zahtijeva od država da osiguraju da se informacije pruže u formalnom i neformalnom okruženju, učeći djecu o rizicima seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja, i o tome na koji način djeca mogu sebe zaštititi i zatražiti pomoć.

■ Lanzarote konvencija je prvi međunarodni pravni instrument kojim se zahtijeva kriminalizacija vrbovanja djece u seksualne svrhe (pripremanje žrtve). Ovo kazneno djelo, olakšano informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (IKT), je u zadnjih deset godina sve više u porastu i Lanzarote konvencija služi kao ključni alat kojim se države obavezuju da zaštite djecu od ovog oblika seksualnog nasilja i da procesuiraju počinioce ovog kaznenog djela.

■ Vodeći računa o transnacionalnom karakteru seksualnog zločina nad djecom, Lanzarote konvencija inkorporira "načelo o ekstrateritorijalnim obavezama", što znači da se građani/ke u zemljama članicama mogu procesuirati za određena kaznena djela čak i ako su ih počinili/e u inostranstvu.

■ Lanzarote konvencija podstiče države da naprave programe ili mjere intervencije koje ciljaju na seksualne prestupnike kako bi se spriječilo ponavljanje kaznenog djela nad djecom. Takve intervencije ne moraju obavezno biti dio kaznenog sistema, ali mogu biti dio sistema zdravstva i socijalne zaštite.

■ Lanzarote konvencija postavlja kriterije kako bi se osiguralo da se implementira učinkovit, srazmjeran krivičnopravni okvir koji sprječava kaznena djela u svim zemljama. Ono što je bitno jeste da se od država zahtijeva da produže rokove zastare za seksualna kaznena djela nad djecom, tako da se krivični postupak može pokrenuti čak i u slučaju kada žrtva postane punoljetna.

Prava djece u Vijeću Evrope:
▶ www.coe.int/children

Kontakt:
▶ children@coe.int

Stranica Lanzarote konvencije:
▶ www.coe.int/children/lanzarote

Kontakt:
▶ lanzarote.committee@coe.int

Vijeće Evrope je zahvalno na finansijskoj podršci koju za ovaj program pruža Fond za okončanje nasilja nad djecom

www.coe.int

Premis 102919 - Photos: Shutterstock, Council of Europe, Cover photo: ©Zev Hoover

www.coe.int

Vijeće Evrope je glavna organizacijaza zaštitu ljudskih prava na kontinentu. Od njegovih 47 država članica, 28 su istovremeno i članice Evropske unije. Sve države članice Vijeća Evrope su potpisale Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, sporazum koji ima za cilj da zaštiti prava čovjeka, demokratiju i pravnu državu. Evropski sud za ljudska prava kontrolise implementaciju Konvencije u državama članicama.

BOS

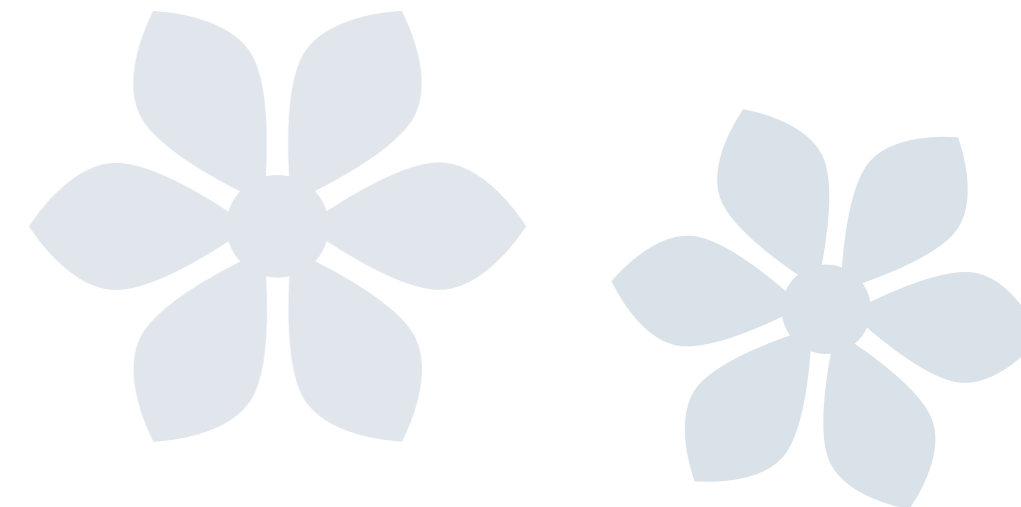
KONVENCIJA VIJEĆA EVROPE O ZAŠTITI DJECE OD SEKSUALNOG ISKORIŠTAVANJA I SEKSUALNOG ZLOSTAVLJANJA

LANZAROTE KONVENCIJA

Globalni alat za zaštitu djece od seksualnog nasilja

Izgradnja Evrope za djecu i sa djecom

JAČANJE MEĐUNARODNOG PRAVNOG OKVIRA

■ Seksualno iskorištavanje i seksualno zlostavljanje su među najtežim oblicima nasilja nad djecom. Procijenjeno je da je jedno od pet djece žrtva nekog oblika seksualnog nasilja u Evropi i u oko 80% slučajeva zlostavljač je neko koga dijete dobro zna. Seksualno nasilje nad djecom može se javiti u mnogo različitih oblika; seksualno zlostavljanje u porodici ili u krugu onih kojima dijete vjeruje, seksualno zlostavljanje kroz prostituciju ili sadržaje koji prikazuju seksualno zlostavljanje, seksualno zlostavljanje potpomognuto internetom, ili seksualni napadi vršnjaka.

■ Seksualno iskorištavanje ili zlostavljanje djece dobija sve više na pažnji od 1990.-ih. Član 34. UN-ove Konvencije o pravima djeteta (CRC) uključuje obavezu države da zaštiti djecu od ove vrste nasilja. U 2000. godini, Opcionalni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječijoj prostituciji i dječijoj pornografiji dodatno je ojačao pravnu zaštitu djece od seksualnog nasilja, posvetivši jedan čitav pravni instrument prevenciji i zaštiti od ovih kaznenih djela.

■ Lanzarote konvencija je prvi regionalni sporazum posvećen isključivo zaštiti djece od seksualnog nasilja. Usvojena je u Lanzaroteu, u Španiji 2007. godine, stupila na snagu 2010. godine, a potpisale su je sve države članice Vijeća Evrope.

■ Kaznena djela obuhvaćena Lanzarote konvencijom predstavljaju minimalni konsenzus, što znači da se podstiče uspostavljanje viših standarda unutar pravnih okvira zemalja članica. Ova vrsta harmonizacije ima višestruke koristi u borbi protiv zločina nad djecom na nacionalnom i međunarodnom nivou, kao što su:

- ▶ smanjenje rizika od toga da izvršioi kaznenog djela mogu odabrati da izvrše kazneno djelo u zemlji članici koja ima blaža pravila;
- ▶ povećana uporedivost podataka na nacionalnom i regionalnom nivou; i
- ▶ olakšana međunarodna saradnja.

ŠTA SE KONVENCIJOM ZAHTIJEVA OD DRŽAVA DA UČINE?

■ Lanzarote konvencija od država zahtijeva holistički odgovor na seksualno nasilje nad djecom, tzv. **“pristup četiri P-a”**: prevencija, protekcija (zaštita), procesuiranje i promocija nacionalne i međunarodne saradnje.

Prevencija

- ▶ Djeca trebaju biti svjesna rizika od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja i trebala bi se osnaživati kako bi se i sama zaštitila
- ▶ Osobe koje direktno rade sa djecom moraju proći provjeru i obuke
- ▶ Programi ili mjere intervencije za počinioc seksualnog kaznenog djela (osuđene ili potencijalne) se moraju redovno pratiti

Protekcija (zaštita)

- ▶ Potrebno je poticati prijavljivanje svake sumnje na seksualno iskorištavanje ili seksualno zlostavljanje
- ▶ Potrebno je organizovati telefonske ili internet linije za pomoć
- ▶ Potrebno je uspostaviti programe za podršku žrtvama i njihovim porodicama
- ▶ Potrebno je obezbijediti terapeutsku i psihološku pomoć
- ▶ Sudski procesi prilagođeni djeci koji štite sigurnost žrtve, privatnost, identitet i izgled moraju se uspostaviti. Bitno je ograničiti i broj osoba koje ispituju djecu žrtve; ispitivanje je neophodno provesti u sigurnom okruženju, sa profesionalcima posebno obučenicima za to.

Procesuiranje

■ Lanzarote konvencijom je utvrđeno da sljedeća kaznena djela moraju biti kriminalizirana u svim državama potpisnicama Konvencije:

Seksualno zlostavljanje djeteta

■ Odnosi se na seksualne aktivnosti odrasle osobe sa djetetom. Čak i ako je dijete u skladu sa nacionalnim zakonima dostiglo zakonsku dob za seksualne aktivnosti, i dalje se smatra seksualnim zlostavljanjem ako odrasla osoba koristi prisilu, silu ili prijetu, ili ako odrasla osoba zloupotrebljava položaj povjerenja, svoj autoritet ili uticaj, ili iskorištava posebno ranjivo dijete.

Dječija prostitucija – Seksualno iskorištavanje kroz prostituciju

■ To je bilo koji oblik seksualnog iskorištavanja djeteta gdje se dijete vrbuje, prisiljava ili se uzrokuje da učestvuje u prostituciji u zamjenu za (obećanje) novac ili neki drugi oblik naknade ili koristi.

Dječija pornografija – Sadržaji koji prikazuju seksualno zlostavljanje djece

■ Odnosi se na bilo koji materijal koji prikazuje dijete uključeno u stvarnu ili simuliranu seksualnu eksplicitnu aktivnost, ili bilo koji prikaz dječijih polnih organa prvenstveno u seksualne svrhe. Kazneno djelo može biti počinjeno proizvodnjom takvog materijala, nuđenjem ili stavljanjem na raspolaganje tog materijala, distribucijom, prenosom, nabavkom za sebe ili drugu osobu, posjedovanjem i svjesnim pristupanjem takvom materijalu.

Učešće djeteta u pornografskim nastupima – Iskorištavanje djeteta u pornografskim nastupima

■ Ovo kazneno djelo podrazumijeva vrbovanje, prisiljavanje ili uzrokovanje da dijete učestvuje u seksualnim nastupima, ili profitiranje na bilo koji način od djetetovog učešća u takvim nastupima. Ovo kazneno djelo podrazumijeva i svjesno učešće u takvim nastupima.

Zloupotreba djece

■ Odnosi se na uzrokovanje da dijete koje nije dostiglo zakonsku dob za seksualne aktivnosti svjedoči bilo kakvoj seksualnoj aktivnosti. To ne znači da dijete mora učestvovati u seksualnoj aktivnosti. Sama činjenica da dijete svjedoči takvoj aktivnosti mora biti kriminalizirana.

Vrbovanje djece u seksualne svrhe

■ Ovo kazneno djelo, poznato i kao “pripremanje žrtve”, odnosi se na namjerni čin predlaganja odrasle osobe da se nađe s djetetom koje nije dostiglo zakonsku dob za seksualne aktivnosti u svrhu seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta. Lanzarote konvencija posebnu pažnju posvećuje takvim prijedlozima putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija i situacija u kojima je počinitelj kaznenog djela poduzeo konkretne korake kako bi se sastao sa djetetom uživo. Ipak, Lanzarote komitet, nadležan za tumačenje Konvencije, je preporučio da države prošire kriminalizaciju i na slučajeve kada seksualno zlostavljanje nije rezultat sastanka uživo, nego se čini isključivo putem interneta.

Promocija nacionalne i međunarodne saradnje

■ Na nacionalnom nivou, Konvencija potcrtava važnost usvajanja i implementacije integriranih politika na nivou zemlje koje su učinkovite, koordinirane i sveobuhvatne.

■ Na međunarodnom nivou, saradnja pomaže državama da identificiraju i analizuju probleme, pronađu i primijene zajednička rješenja, razmijene podatke i stručnost, bore se protiv nekažnjavanja i poboljšanja preventivnih mjera i mjera zaštite.

Praćenje implementacije Konvencije iz Lanzarotea

■ Komitet država potpisnica Konvencije, poznat kao Lanzarote komitet, je tijelo uspostavljeno za praćenje na koji način države potpisnice Konvencije učinkovito u praksi sprovode Konvenciju u kontekstu zakonodavstva i politike.

■ Procedura praćenja je podijeljena u krugove, gdje se svaki krug fokusira na posebnu tematsku oblast i sve se države prate istovremeno. Cilj je ostvariti politički zamah vezano za posebne aspekte Lanzarote konvencije u svim državama koje zauzvrat potiču razmjenu dobrih praksi i omogućavaju otkrivanje nedostataka ili poteškoća u postojećem zakonodavstvu država. Komitet stoga ima uporedni pregled situacije u svim državama potpisnicama Konvencije.

■ Lanzarote komitet je nadležan i za pomoć u prikupljanju, analizi i razmjeni informacija, iskustva i dobrih praksi među državama kako bi povećale svoj kapacitet za prevenciju i borbu protiv seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja djece. Na taj način Lanzarote komitet dolazi u dodir sa civilnim društvom i drugim relevantnim akterima, pružajući svojim članicama platformu za široku i interaktivnu gradnju kapaciteta.

NA KOJI NAČIN SE LANZAROTE KONVENCIJA MOŽE KORISTITI U DRŽAVAMA KOJE NISU ČLANICE VIJEĆA EVROPE

■ Seksualno nasilje nad djecom je globalni fenomen. Lanzarote konvencija je izrađena s razumijevanjem da se mjere za borbu protiv ovog globalnog problema ne bi trebale ograničiti na određeno geografsko područje. Stoga je Konvencija otvorena za sve države u svijetu da se pridruže.

■ Kao sveobuhvatan instrument za sveobuhvatni nacionalni odgovor na sve forme seksualnog nasilja nad djecom, Lanzarote konvencija je smjernica i inspiracija za sve vlade u svijetu koje se žele baviti ovim ozbiljnim problemom tako što će ojačati svoj pravni okvir.

■ Konvencija isto tako predstavlja osnovu za zagovaranje od strane civilnog društva i drugih relevantnih aktera za boljim odgovorom vlasti na sve oblike seksualnog nasilja nad djecom.

Implementacija Lanzarote konvencije doprinosi hisrijskom obavezivanju svjetskih vođa da se zaustave zlostavljanje, iskorištavanje, trgovina i svi oblici nasilja i zlostavljanja djece do 2030. godine, kao dio Održivih razvojnih ciljeva UN-a.